

Remne nr. 12Fylke: VestfoldRemne: Gamal engkultivKerud: LemOppskr. av Andrus Ropstad

Sokn: Slagen.

Kv. Anne Hørgen, f. 1882 på Hørgen i Slagen. Smalvirkor

1. Det heite eng og utslått, men det er og har vore lite og ingenting av dei siste i Slagen. I skogen har flere av gardane i eldre tid hatt rømnings som vort brukt både til åker og heite, i manns minne har dei iallfall ikkje vore mytta til slått. På dei fleste (alle?) var det rømnings. Jf. som som skulle tyde på at beitinga der var gammal. Ein gong mytta A.H. ordet uteng som desse rømningsane; det som det ordet har vore vauley, kan det vere eit teken på slått. Men i manns minne har det iallfall ikkje vore slått der, all slått har vore i innmarka. Det som nå er kultivarbeite, har heller ikkje vore naturleg slått; det er den skrinvaste delen av innmarka som er lagt ut til slått.

ekre = mypløgg eng. pløggje ekre = pløggje eng i motsetning til åker.

Det heite i frøsa, legge bort; men fast ordlag er det ikkje. Det heite ablegg, gjemlegg, frøsa og ~~ablegg, gjemlegg, frøsa og~~
~~ablegg, gjemlegg, frøsa og~~

Det heite voll om eng der kjøpefrøet er gått ut. Kalle heite det kløvereng, timoteieng alt eller som.

Det heite vollehøy, kløverhøy, timoteihøy.

Nesten fekk vollehøyet for han tok det best.

2. Det kunne nok heide at det fant kvist som

ei eieg som løy no opp hi bjørkeskogen. Det hadde ein då rakka i hop og på kort slik det jare best i kvart hi-jelle. Lelles rydde dei kort tre og krat som voks opp langs bekken og gjerde; det vart av og hi gjort i samband med tannving. (Fra bussen Försberg - Tumlaget sig og utfor skogen slik rydding, kvisten løy i kasse langs gjerde ut bekken. Eit det eg kunne sjå - det var dogg på rute og skymt - sat det visse tannvitt på kvisten.) Dessutan brann dei brake på jorden, svei av daugraset.

3. F. H. kan på sin barndom godt hinga at det var mosevaksen ung mange stader, det var så lite gras da at dei avig snarlt det bort for gjøen. Men han hinga ikkje at det vart gjort nok med det; hinga ikkje det vart mennt nok med mot det heller.

Han kjennar ikkje til at nokon har sett grasprø i unga for å lette grassvokstene.

Han kan hinga at enkelte ikkje hadde grasprø i gjentlegg, men dei fleste hadde tatt til med det for hans tid. Det var kjøpt grasprø å få, men han kan og hinga ut svost, timgt best av ein frirensor som dei reusa heimavla prø med; den vart kjøpt frå gard til gard til dei som trøy den.

Han kan hinga at nokre av dei samla høymø i løv og snøde, men det var svært sjeldan, tok dei gjorde for å spe på det gode grasprøet.

4. Biskop overtok garden i 1865. Han fekk ein svenske til å ta opp opne grøfte, det var mest det som vart gjort då. Sidan vart dei atlagt der det lot seg gjera. Er ikkje heilt viss på når dei tok til med tette grøfte, men trur det var på 1860-talet. Dei nytta stein ut lange oppe-

skilte; i begge henseende la dei graubor over. Kon tid dei tok til å nytta dreusvogn med kon inkje. Atskildt vort den første tida mest gjort av svenskar.

Vatning av lugg utjant: eldre tid. Det er lite og inkje jord i Slagen som ligg slik til at det vort overflødig.

5. Runga fekk ikkje naturleg gjødsel.
6. Felt beint.
7. Man tykkjast trüge at det var eit namn på siges frå gjødselkjellaren, men man ikkje konna på det. Det andre som det var spurt ^{til} om, var utjant frå hane.
8. Felt beint.
9. På gardane i Østre Slagen har det vore lite vaulig å la kyrne beita i skogen. Dei fleste gardane der var utskilt av dei gamle gardane i Vestre Slagen, bring hjerpe. Då dei vart utskilt, fekk dei beite rett i skogen, men den lög så langt innna at det var vanskeleg å nytta ut beitet. Nokre bønder hadde rønningar i skogen av dei gamle. 3 av dei 5 ^{beringe} ~~gardane~~ på Horgen hadde slike. Man trüge dei godt, men det var ikkje alle som brukte dei. Dei kunne vera opptil ein 5-6 mål. Heime brukte dei rønningane. Dei hadde eit stykke meg å drive krøtera, og ein av dei bøndene som dei måtte forbi, mekte dei å drive over hans eigedom; difor måtte dei ta ein lang omveg. Dei tok krøtera til så snart det var nokke å jinna til, og det dei går der så lunge det var beite. Dei kunne ikkje ta krøtera heim, så dei måtte mjølka der og kjøra mjølka heim. Det meste beitet hadde dei i hans tid, såfall på gardane i Østre Slagen, fald i innmarka; dei gjorde av eit stykke av luga som det året berre vart bruket til beite. Etter sløden slapp dei inn på det andre så snart det var vokse til; så måtte

dei til å gjete for åkeren. Eldre dei kunne alt då; ein og annan kunne kanskje eit og annan år live i eng som løy utagleg til for beiting - mellom akraue t.d. - og der det var god von om fin etterlåt.

Det har vore mykje strid om desse beiteretten. Mellom to av gardane hos striden gjitt heilt opp til var tid då den "gamle" garden fekk my eigar, ein hordalending. Då vart beiteretten utløygt med ein skogting, nærast ei tomt.

Det var skogrigarane som hadde rømminger.

10. Når det skulde hente, men dei beite indd av eng om trauken nå i; dels opp med skogskisk gjerde.
11. Ukjent.
12. Når Ryene beite heim, var dei i vinterfjøs om natte. På rømmingane var det sommarfjøs. På rømmingane var det både åker og eng, og gjødde vort nytta på åkeren. Slik ~~var~~ var det heim hos A. H. Det hadde dei påttkjellor i på rømmingen. Den vart uyddelegt ein gang dei feite ei stor maskegrav som gjekk galne vegar og slo inn taket.
- 13-18 Ukjent.
19. A. H. tykkjast tungsa at det har vore eit anna namn ^{for utgjerdning} ~~inne~~ dei som er nemnt her, men han iakke koma på det.
20. Det har iakke vore skedrift i Slagen i manns minne
21. Ukjent.

Avskr. av brev frå A.H.27/6 1954, svar på spørsmål!

"Har kommet til det, at Setuæ er jordstykket like ved gaarden, - ned for gjødseldyngen - det bedste stykke på eien-
dommen."